

Patrik Hábl

text: Terezie Zemánková
Autorka je teoretička kultury.

Pro pětatřicetiletého Patrika Hábla byl iniciační pobyt v Petrohradu, kde v roce 1997 studoval na Akademii Muchina. Tady ho zcela omámila krajina, která se v nejrůznějších mutacích stala leitmotivem jeho budoucí tvorby. Zamrzlé moře, nekonečné pláně, otevřený horizont se staly mohutným impulsem pro jeho malby. Od počátku se však nejednalo o popis morfologie krajiny, ale spíše o malířskou meditaci na toto téma.

Především severská krajina ve své nesmírné rozlehlosti je pro Hábla posvátnou veličinou, sakrálním místem tušeného, ve kterém se postava poutníka ztrácí, pohlcena prostorem bez konce. Z tohoto pojetí se zcela přirozeně vyvinuly malby se symbolistním vyzněním, inspirované, nebo mnohem spíše duchovně spřízněné s Edwardem Munchem, Janem Zrzavým, Karlem Černým, ale i Casparem Davidem Friedrichem.

Po návratu z Ruska si Patrik Hábl odskočil ze svého mateřského ateliéru malby u profesora Nešlehy na VŠUP do ateliéru

experimentální grafiky na AVU pod vedením Vladimíra Kokolii. Zdá se, že tato zkušenost byla pro další vývoj jeho práce zásadní. Z krajiny sestoupil do jejích vnitřních struktur a v souladu s Kokoliovým přístupem ho začal zajímat univerzální řád. Ještě v petrohradské Ermitáži dělal analýzy kompozice ikon, které mu vyjevily přísně geometrické sestavy. Zákonitosti geometrie jakožto jakési základní matrice všech hmotných jevů se pak odrazily v sérii kruhů, rastrů a průniků seskupených v intuitivních kompozicích. Přestože v linii Háblovy tvorby mohou vy-

znívat jako mírné odbočení, zůstávají pro její vývoj esenciální. Právě odtud se totiž odvíjí pevná logika uspořádání přírodních struktur, které se v Háblově díle prosadily v posledních letech.

Kurátor Richard Drury v této souvislosti v textu k Háblově loňské výstavě *Avoid a Void* v pražské Galerii Dolmen výstižně použil citaci z Mircey Eliadeho: „sledujeme tvůrčovo zoufalé úsilí osvobodit se od ‚povrchu‘ věcí a pronikat do hmoty, aby v ní mohl odkrývat její konečné struktury. Zbavit se forem a objemů, sestoupit do vnitřku hmoty tak, aby v ní odhalil tajné či závěrečné modalitty, to nejsou u umělce operace zaměřené k objektivnímu poznání, ale dobrodružství vyvolaná jeho touhou uchopit hlubinný smysl plastického vesmíru.“

Studie geometrických kompozic vnesly do Háblových maleb prvek pohybu. Začal zaznamenávat vlnění moře, tetelení vzduchu, proudění, vření, víření, chvění materie i její zánik – pohlcení nicotou. Tu pro něj symbolizuje černá barva, jejímiž skvrnami zanáší plochu obrazu tak, že z původní formy zůstává jen náznak, prosvítání. Roku 2009 maluje sérii černých obrazů, pro něž je signifikantní název jednoho z nich: *Tma na tmě*. Hustou, až neprůstřednou černotou tu probleskují jen jakési přísliby světla – barvy.

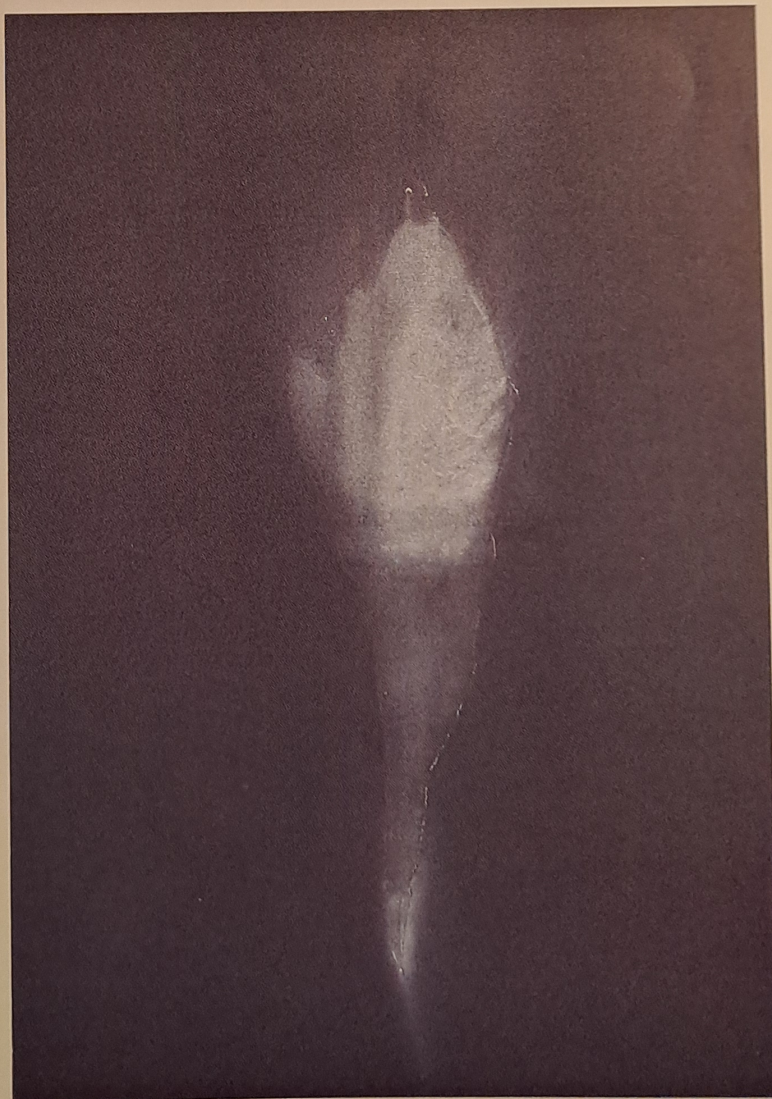
Vyvrcholením dynamiky v Háblově tvorbě je zapojení barvy do tvůrčí procedury jakožto aktivního spolučinitele. Hmota akrylu se v náhodných cákancích rozlévá, zasychá, sráží se, zamrzá, praská. Malíř vstupuje do procesu tím, že barvu vytírá, otiskuje, roztírá, a doslovuje tak potenciál obrazu, který vznikl vlastně automaticky. Náhoda je tak spolutvůrcem obrazu, jehož vytváření připomíná rituál podobný věštění z kávové sedliny. Roku 2009 vzniká i soubor maleb *Květy*, kde z rozčeřené hladiny vyplouvají monolitické barevné útvary evokující ve své zlověstné kráse atomové hříby. Je proto pochopitelné, že Háblovy obrazy byly letos v dubnu zastoupeny na mezinárodní výstavě *Nuclear unfair* v berlínské galerii Arthouse Tacheles, která byla zasvěcena jaderné katastrofě v Japonsku.

V loňském roce přibral do své tvorby prvek negativu. Na rozrastrované, vesměs černošedé plochy vylévá bílou barvu, kterou následně vytírá. Vznikají tak skelety tušených tvarů, které připomínají fluida na fotografiích ze spiritistických seancí. Autor sám zde působí spíše jako médium, jako prostředník sdělení, jehož nositelem je sama barva. Ta jako by byla nadána vlastní vůlí, která se prosazuje skrze malířova gesta. Černá jako symbol nicoty se znásobuje použitím černého sametu jakožto podkladu pro ataky bílých explozí. Jak malíř hmotu vylité barvy vysává, nebo naopak roztírá, samet vytváří vlastní reliéf. Aktivní podíl materiálu na výsledném obraze se tak ještě umocňuje.

V květnu a červnu je možné se s Háblovými obrazy setkat na výstavě *Snozřivosti* v Severočeské galerii výtvarného umění v Litoměřicích. Její název odkazuje k tomu, že v Háblových malbách a litografiích se čím dál více prosazuje snový automatismus, který nechává promlouvat nevědomé vrstvy osobnosti. Autor tento princip podporuje svými pokusy malovat ve tmě. Odpadá tak nejen racionální korektiv, ale především snaha estetizovat. Zůstávají jen gesta a barva. Malíř se tak vtěluje do mytické postavy slepce, která bloudila jeho mlžnými pláněmi už v polovině 90. let. Zrak se obrátil dovnitř a byl nahrazen zřením, vnější krajina se transformovala v krajinu vnitřní. ■■

SKELETY / 2010 / akryl, plátno / 100 × 80 cm

LEHKOST / 2011 / akryl, plátno / 145 × 100 cm